

**UNIwersYTET MEDYCZNY
W BIAŁYMSTOKU**
Zakład Medycyny Sądowej

15-230 Białystok 8
tel. 085 748-59-50, tel/fax 085 748-59-85

**MEDICAL UNIVERSITY
OF BIALYSTOK**
Department of Forensic Medicine

15-230 Białystok 8
tel. +48 85748-59-50, tel/fax +48 85748-59-85

VIDI:

Uniwersytet Medyczny we Wrocławiu
RADIATION PHYSICS
PRAKTYCZNY
prof. dr hab. Agnieszka Haloń

RN-BM/2173/2023

Prof. dr hab. Anna Niemcunowicz-Janica
Kierownik Zakładu Medycyny Sądowej
Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku

Białystok dnia 09.01.2024

**Ocena rozprawy doktorskiej mgr Agaty Thannhäuser
„Sądowo-antropologiczna i sądowo-lekarska ocena wieku osób
małoletnich na potrzeby postępowania karnego”**

Przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajowości popełniane na szkodę małoletnich są szczególnie niepokojące, niosą bowiem ze sobą szereg zagrożeń i łączą wiele złożonych zjawisk. Jednym z nich są zagrożenia płynące z użytkowania internetu oraz związane z tym brak satysfakcjonujących rozwiązań pozwalających na szybką identyfikację sprawcy. Internet jest postrzegany jako przestrzeń, która pomaga w świadczeniu usług, stanowi znaczącą część życia publicznego, jest źródłem informacji. Z drugiej strony może także stanowić zagrożenie dla przyjętego porządku społecznego.

Zagrożenia dla najmłodszych należy wiązać z uwodzeniem dzieci oraz zjawiskiem pornografii dziecięcej. Związane z tym zjawiskiem działania są brzemiennie w skutkach ponieważ dotyczą niezwykle wrażliwych obszarów funkcjonowania człowieka, a ich efekty mogą rzutować na całe życie ofiary. Sprawcy takich czynów są trudni do wykrycia. Z drugiej strony istotnym problemem jest ocena wieku osób małoletnich zaangażowanych w te działania.

Dlatego też za niezwykle zasadne uważam podjęcie badań dotyczących sądowo-antropologicznej i sądowo-lekarskiej oceny wieku osób małoletnich w Katedrze i Zakładzie Medycyny Sądowej Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu.

Przedstawiona mi do oceny rozprawa została przygotowana pod opieką prof. dr hab. Barbary Świątek wieloletniego Kierownika Katedry i Zakładu Medycyny Sądowej Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu

Dysertacja liczy 121 stron i składa się z 14 rozdziałów. Starannie opracowane i szczegółowe ryciny w ilości (13) oraz tabele (w ilości 41) są umieszczone w tekście pracy. Mają one odpowiednie tytuły oraz objaśnienia znaków i symboli. Tabele i ryciny istotnie wzbogacają treść pracy podnosząc jej wartość naukową i dydaktyczną. W końcowej części pracy umieszczono spis piśmiennictwa liczący 130 pozycji oraz streszczenia w języku polskim i angielskim. Po streszczeniach zawarto także aneks zawierający wybrane przepisy prawne

W obszernym, liczącym 19 stron **wprowadzeniu** Autorka scharakteryzowała problematykę dysertacji z uwzględnieniem treści pornograficznych i „pornografii dziecięcej”, wskazała na uregulowania prawne oraz sztucznie stworzony przy pomocy techniki cyfrowej lub przetworzony wizerunek rzeczywisty małoletniego. W drugiej części wstępu Autorka dokonała przeglądu metod oceny wieku osób żyjących. Przedstawiła metody oceny wieku kostnego na podstawie stopnia kostnienia kości nadgarstka i dłoni, kryteria oceny wieku zębowego i wykorzystywane do tego metody, a także sposoby oceny zaawansowania dojrzenia płciowego. Wprowadzenie w sposób wyczerpujący wprowadza w tematykę pracy.

Cele pracy przedstawiono opisowo i obejmowały przedstawienie trudności w ocenie wieku dziewcząt znajdujących się na materiale zdjęciowym i filmowym oraz próbę stworzenia jednorodnych i spójnych zasad opiniowania w przypadkach ustalania wieku osób małoletnich, zarówno istniejących w rzeczywistości, jak i wytworzonych, których wizerunki zapisane są na nośnikach informatycznych.

Materiał badawczy został podzielony na dwie części, z czego jedną stanowiły opinie sądowo-lekarsko-antropologiczne wykonane w Zakładzie Medycyny Sądowej Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu – w liczbie 67, a drugą badania ankietowe mające na celu zbadanie możliwości i trudności oceny wieku przez osoby bez wykształcenia medycznego – prokuratorów i aplikantów prokuratorskich.

W części pierwszej dotyczącej analizy opinii sądowo-lekarsko-antropologicznych przeanalizowano zakres wydawanych opinii na podstawie postanowień o powołaniu biegłego, a dotyczących szacowania wieku osób znajdujących się na nagraniach audiowizualnych lub fotografiach.

Interpretację wyników oparto o ustalenia biegłych, znajdujące się w wnioskach opinii, które zostały wyznaczone zakresem pytań zawartych w postanowieniu.

Część drugą stanowiła ankieta, która składała się z 6 pytań, w tym 1 pytania otwartego, autorskiego. Pytania od 1 do 4 dotyczyły takich danych takich jak: płeć, wiek, zawód wykonywany oraz posiadanie potomstwa przez respondentów, a ostatnie pytanie dotyczyło oceny wieku biologicznego dziewcząt uwidocznionych na zdjęciach. Respondenci oceniali wiek w skali od „poniżej 7” do „powyżej 18”. W tej części Autorka dokładnie opisała przedstawiony do analizy badanych respondentów materiał. W tabelach przedstawiła wiek kalendarzowy dziewcząt w kolejności wykorzystanej w ankiecie

Zbiór fotografii został podzielony na trzy podgrupy przedstawiające dziewczęta o rozwoju przeciętnym, późno i przedwcześnie dojrzewające w celu zbadania trafności odpowiedzi respondentów w stosunku do wieku metrykalnego danej podgrupy dziewcząt. Analiza statystyczna obejmowała zależności pomiędzy poprawnością udzielanych odpowiedzi, a zmiennymi charakteryzującymi grupę respondentów – ich płcią, wiekiem oraz posiadaniem potomstwem.

W badaniach statystycznych zastosowano test niezależności Chi², inaczej test Chi² Pearsona, test Kruskala-Wallis.

Wyniki badań przedstawiono w sposób przejrzysty, z użyciem treściowych i pomocnych opisów, tabel i rycin, które w znaczący sposób ułatwiają zrozumienie przeprowadzonych analiz i zależności.

W części **Omówienie wyników** Doktorantka omówiła uzyskane wyniki badań własnych odnosząc się do wybranych pozycji współczesnego piśmiennictwa, zwracając uwagę na pionierskie aspekty przeprowadzonych badań własnych, omawiając tym samym oceniany problem w literaturze światowej. Za szczególnie istotne uważam opracowanie algorytmu postępowania przy ocenie materiałów z udziałem małoletnich oraz przemyślenia Autorki dotyczące opiniowania sądowo-lekarskiego i sądowo-antropologicznego w przypadku materiału, który zawiera tysiące lub dziesiątki tysięcy plików.

Rozdział Omówienie wyników doskonale oddaje interpretację danych uzyskanych w wyniku samodzielnej pracy Doktorantki z wynikami innych autorów. Komentarz jest właściwy, dobrze wyważony.

Wnioski w liczbie 8 przeprowadzone są wnikliwie i rzeczowo i odpowiadają postawionym celom pracy. Za szczególnie wartościowe uważam wnioski dotyczące zaproponowanego algorytmu opiniowania oraz zakresu opinii biegłych.

Dysertacja została zredagowana w sposób prawidłowy pod względem użytego języka i stylistyki, a także w sposób wyczerpujący.

W ocenie merytorycznej stwierdzam, że problem zawarty w przedłożonej mi do oceny pracy doktorskiej został jasno sprecyzowany i uzasadniony. Temat pracy nawiązuje do niekwestionowanych osiągnięć Katedry i Zakładu Medycyny Sądowej we Wrocławiu

Założenia pracy w stosunku do stanu wiedzy były poprawne, problem został jasno sprecyzowany i uzasadniony. Obiekt badań był wyodrębniony zgodnie z wymaganiami naukowymi. Interpretacja wyników przeprowadzona przez Autorkę była właściwa, gdyż uwzględniła ona dotychczasowy stan wiedzy nauk pokrewnych. Mimo dużego nagromadzenia faktów Autorka zachowała ostrożność i poczucie odpowiedzialności w wydaniu końcowych ocen i sądów. Dysertacja stanowi oryginalne opracowanie problemu naukowego i może mieć istotne zastosowanie w praktyce.

Z satysfakcją stwierdzam, że rozprawa doktorska **mgr. Agaty Thannhäuser** jest napisana w sposób dojrzały, świadczy o znajomości tematu, umiejętnym wyborze metody badawczej, właściwym operowaniu faktami i argumentami i o staranności opracowania. Rozprawa doktorska spełnia warunki określone w art. 13 Ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki Dz.U. nr 65 poz. 595 z późniejszymi zmianami).

Mam zaszczyt przedstawić **Wysokiej Radzie Dyscypliny Nauki Medyczne Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu** wniosek o dopuszczenie mgr. Agaty Thannhäuser do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

KIEROWNIK
Zakładu Medycyny Sądowej

Prof. dr hab. Anna Niemczanowicz-Janica